Valtuustoaloite / Muutos Sotkamon kunnan hallintosääntöön

KHALL 14.04.2026 § 65

Kunnanjohtaja

Hallintosäännön 19. luvun 161 §:n mukaan kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Kuntalaissa ei säädetä valtuutetun tai muun luottamushenkilön aloiteoikeudesta. Valtuutettu saa vireille asioita tekemällä valtuustoaloitteen.

Kuntalain 23 §:n mukaan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritetut toimenpiteet.

Asian vireilletulo / aikaisempi käsittely:
Kunnanvaltuusto 24.3.2026 § 25
Liite 2

Ajalla 1.1.-30.6.2026 saapuneet valtuustoaloitteet käsitellään kunnanhallituksen ja -valtuuston marraskuun 2026 kokouksissa.

Lisätietoja asiasta antaa kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, puh 044 750 2111 tai sähköpostitse mika.kilpelainen@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus

1) päättää lähettää valtuustoaloitteen hallinnon toimialalle valmisteltavaksi. Vastuuvalmistelijana toimii hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren.

2) päättää, että vastaus valtuustoaloitteeseen valmistellaan kunnanhallituksen marraskuun 2026 kokoukseen.

Vs. kunnanjohtaja
Ehdotus kokouksessa

Kunnanhallitus

1) päättää lähettää valtuustoaloitteen hallinnon toimialalle valmisteltavaksi. Vastuuvalmistelijana toimii hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren.

2) päättää, että vastaus valtuustoaloitteeseen valmistellaan kunnanhallituksen marraskuun 2026 kokoukseen.

Kunnanhallitus

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti vs. kunnanjohtajan ehdotuksen.

Otteet Hallinto-ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren

KHALL 17.11.2026
186/00.02.00/2026

Hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Valtuustoaloitteessa esitetään hallintosäännön muuttamista siten, että merkittävistä kunnan kiinteän omaisuuden ostamista, myymistä, vaihtamista ja lunastamista koskevista ratkaisuista päättäisi kunnanhallituksen sijasta kunnanvaltuusto. Aloitetta perustellaan ratkaisujen pitkäaikaisilla taloudellisilla ja palvelurakenteeseen kohdistuvilla vaikutuksilla sekä avoimen ja demokraattisen päätöksenteon vahvistamisella.

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää muun muassa hallintosäännöstä, omistajaohjauksen periaatteista sekä varallisuuden hoidon perusteista. Kuntalain 90 §:n mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset toimivallan siirtämisestä. Lain 91 §:n nojalla valtuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille, lukuun ottamatta asioita, joista valtuuston on lain nimenomaisen säännöksen mukaan päätettävä.

Kuntalakia koskevan hallituksen esityksen HE 268/2014 vp 90 ja 91 §:n yksityiskohtaiset perustelut tukevat lähtökohtaa, jonka mukaan kunnan sisäisestä toimivallan jaosta määrätään valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä. Kiinteän omaisuuden yksittäisiä osto-, myynti-, vaihto- ja lunastamisasioita ei ole kuntalaissa yleisesti säädetty valtuuston yksinomaiseen toimivaltaan kuuluviksi. Näiden asioiden ratkaisuvaltaa voidaan siten osoittaa hallintosäännöllä kunnanhallitukselle, jollei erityislainsäädännöstä muuta johdu. Valtuusto voi myös muuttaa tekemäänsä toimivallan jakoa ja pidättää määrittelemänsä asiat omassa päätösvallassaan.

Sotkamon kunnan hallintosäännön 6 luvun 25 §:n 3 kohdan mukaan kunnanhallitus päättää kiinteän omaisuuden ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja lunastamisesta. Kyse on siten valtuuston hallintosäännöllä tekemästä toimivallan siirrosta. Kunnanhallituksen ratkaisuvalta perustuu tähän valtuuston hyväksymään määräykseen, eikä kunnanhallitus voi omalla päätöksellään muuttaa hallintosäännössä vahvistettua pysyvää toimivallan jakoa.

Sotkamon kunnan hallintosäännön 30 §:ssä säädetään toimivallan edelleen siirtämisestä ja edelleen siirrettyyn toimivaltaan kuuluvan yksittäisen asian saattamisesta ylemmän viranomaisen päätettäväksi. Määräys mahdollistaa toimielimelle 25–29 §:ssä osoitetun toimivallan siirtämisen alaiselle viranhaltijalle, jollei laista muuta johdu. Pykälän 2 momentin nojalla viranhaltija, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, voi saattaa yksittäisen asian ylemmän viranomaisen ratkaistavaksi. Menettely tukee käsittelyn sujuvuutta: asiat voidaan ratkaista viranhaltijatasolla, mutta yksittäinen asia voidaan tarvittaessa saattaa ylemmän viranomaisen harkittavaksi esimerkiksi sen merkittävyyden vuoksi. Määräystä ei kuitenkaan voida tulkita yleiseksi oikeudeksi siirtää mitä tahansa asiaa ylemmälle päätöksentekotasolle. Se ei siten sellaisenaan oikeuta kunnanhallitusta siirtämään sille suoraan hallintosäännön 25 §:ssä määrättyä kiinteistöasiaa valtuuston päätettäväksi. Yksittäisen asian saattaminen ylemmän viranomaisen ratkaistavaksi on erotettava pysyvästä toimivallan jaon muuttamisesta, josta valtuusto päättää hallintosäännöllä.

Toimivallan jaossa on otettava huomioon myös asioiden sujuva ja oikea-aikainen käsittely. Hallintolain (434/2003) 7 § edellyttää, että asiointi ja asian käsittely pyritään järjestämään asianmukaisesti ja viranomaisen tehtävien tuloksellista hoitamista tukevalla tavalla. Lain 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Nämä säännökset puoltavat selkeää ja ennakoitavaa päätöksentekomenettelyä, mutta eivät sellaisinaan edellytä ratkaisuvallan osoittamista tietylle toimielimelle. Käsittelyn joutuisuus ei myöskään oikeuta poikkeamaan toimivaltamääräyksistä tai asian riittävästä selvittämisestä, jota hallintolain 31 § edellyttää.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnanhallituksen on pääsääntöisesti valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat. Kiinteistöasioiden siirtäminen valtuuston ratkaistavaksi merkitsisi siten kunnanhallituksen valmistelun lisäksi valtuustokäsittelyä, jolloin aikataulussa on huomioitava molempien toimielinten kokoukset sekä kokouskutsuja ja esityslistoja koskevat määräajat. Lisäkäsittelyvaihe voi pidentää asian kokonaiskäsittelyaikaa. Kiinteistöjärjestelyissä tällä voi olla merkitystä esimerkiksi tarjousten voimassaololle, sopimusneuvotteluille ja hankkeiden toteutusaikatauluille. Nykyinen kunnanhallitukselle osoitettu ratkaisuvalta mahdollistaa asioiden käsittelyn ilman erillistä valtuustokäsittelyä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, talousarvion ja toimivaltamääräysten rajoissa. Mahdollista hallintosäännön muutosta arvioitaessa on tämän vuoksi sovitettava yhteen merkittävien omaisuusratkaisujen laaja demokraattinen käsittely ja käytännön päätöksenteon sujuvuus. Jos osa kiinteistöasioista osoitettaisiin valtuustolle, toimivaltarajojen tulisi olla niin täsmälliset, että oikea päätöksentekijä voitaisiin tunnistaa jo valmistelun alussa ja käsittely aikatauluttaa sen mukaisesti. Selkeät rajaukset vähentäisivät tulkinnanvaraisuutta ja asian siirtämisestä aiheutuvaa viivettä. Kiireellisyys tai sopimuskumppanin asettama määräaika ei muuta toimivaltaa, vaan myös kiireellisessä asiassa on noudatettava voimassa olevaa hallintosääntöä.

Valtuustoaloitteessa tavoiteltu pysyvä muutos kuuluu näin ollen kunnanvaltuuston ratkaistavaksi hallintosäännön muutoksena. Jos merkittävät kiinteän omaisuuden ostamista, myymistä, vaihtamista ja lunastamista koskevat asiat haluttaisiin jatkossa rajata kunnanhallitukselle siirretyn toimivallan ulkopuolelle, valtuuston tulee määritellä tämä hallintosäännössä. Toimivallan selkeyden ja päätöksenteon ennakoitavuuden vuoksi merkittävyyden perusteet olisi tällöin tarpeen täsmentää esimerkiksi taloudellisen arvon, strategisen merkityksen tai palvelurakenteeseen kohdistuvien olennaisten vaikutusten perusteella. Pelkkä asian merkittävyys ei syrjäytä voimassa olevaa toimivaltamääräystä. Nykyisen toimivallan säilyttäminen tai sen muuttaminen on valtuuston harkittava asia lain sallimissa rajoissa.

Valmistelun perusteella nykyinen toimivallan jako tukee kiinteistöasioiden sujuvaa, ennakoitavaa ja oikea-aikaista käsittelyä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, talousarvion ja toimivaltamääräysten rajoissa. Valtuusto päättää hallintosäännöstä ja siinä määriteltävästä toimivallan jaosta sekä ohjaa omaisuutta koskevaa päätöksentekoa kunnan toiminnan ja talouden tavoitteilla ja varallisuuden hoidon perusteilla. Valtuuston harkinnassa on arvioida yhdessä merkittävien omaisuusratkaisujen laajan demokraattisen käsittelyn tarvetta, päätöksenteon sujuvuutta ja toimivaltarajojen selkeyttä.

Lisätietoja asiasta antaa hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren, puh. 040 198 6318 tai riikka.boren@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että edellä esitelty kesken oleva aloite on asianmukaisesti käsitelty ja on annettu riittävä selonteko tehdyistä toimenpiteistä.

Lisäksi valtuusto toteaa samalla, että hallintosäännöstä ja siinä määriteltävästä toimivallan jaosta päättäminen kuuluu valtuustolle. Tällä päätöksellä ei muuteta hallintosäännön mukaista toimivallan jakoa.

Kunnanhallitus päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kunnanhallitus
Päätös